

Aan tafel bij Sietze Leenstra (3)

DHV en de humor

Door Jos Scheerboom

Ook op Proefaccomodatie De Haar Vissen (DHV) wordt een goede grap op prijs gesteld. Immers, onderzoek kan niet zonder humor; de axioma's van vandaag kunnen de onzin zijn van morgen.

Sietze: 'Eind maart 1995 vroeg de redactie van het Wagenings Universiteitsblad (WUB) ons of wij een goed verhaal konden leveren voor de volgende aflevering. Onderzoeker Hans Komen had toen net zijn proefschrift afgerond (*'Clones of common carp'*) waarin de techniek staat beschreven van gynogenese bij karpers; met deze techniek is het mogelijk 100 % genetisch identieke nakomelingen uit één ouderdier te krijgen ('klonen'). Er liepen toen onderzoekers rond die droomden snel rijk te kunnen worden door van een 'geslaagde' en dure koi-karper een aantal klonen te kunnen produceren. Het was de tijd dat een Japanner voor een koi met gewenste kleur(patroon) een fl 900.000 per stuk op tafel legde. Hans Komen en medeonderzoeker Egbert Egberts (*'Characterization of class II A and B genes in a gynogenetic carp'*) reageerden op het verzoek van het WUB met het schrijven van een artikel dat niet lang daarna - compleet met foto - in het blad verscheen. Het bijschrift van de foto: *'Op een voorlopig geheim te houden locatie is men nu op Wageningen Universiteit er in geslaagd koi-karpers te klonen met kleurpatronen naar keus, zoals die van Ajax, Feyenoord of PSV.'*

Wij stonden er op te vermelden dat de koi op een 'geheime locatie' zouden worden gehouden, want wij wilden voorkomen dat wij 'bezoek' zouden krijgen van 'belangstellenden'. We hadden toen al ervaring met

insluipers die uit de tunnelkast van DHV koi-karpers kwamen stelen.

Kort na het verschijnen van het artikel werden wij gebeld door iemand van het College van Bestuur van de WUR. Vraag: wat is men op DHV van plan te doen met het geld uit de verkoop van koi? En: is het gerucht waar dat Japanners de medewerkers van de leerstoel willen opkopen? Wij legden toen uit dat de afgedrukte foto (van een koi met de kleuren van Feyenoord) het resultaat is van het programma 'Paint Shop Pro'. 'Wij zijn weliswaar in staat karpers te klonen, maar de kleuren van een koi zijn niet met de techniek van klonen te reproduceren. Trouwens, kijk eens op de datum, links boven op de pagina: 1 april!'. 'Wél is het mogelijk van een karper genetisch geheel identieke nakomelingen te verkrijgen, maar helaas voor het College van Bestuur, de kleur-eigenschappen van het ouderdier bleken niet via de genen te worden overgeërfd; andere factoren dan de directe werking van de genen spelen bij de expressie een rol, zoals het toeval dat bepaalt wanneer een gen tot expressie komt.

Leenstra: 'Nog jaren na de publicatie in WUB werden we achtervolgd door de grap; men bleef maar bij ons informeren hoe koi-karpers kunnen worden gekloond. De grap had zelfs een positief gevolg: er meldden zich studenten bij ons aan om de techniek van gynogenese onder de knie te krijgen!